

ΚΥΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΟΜΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

«Ἐγενόμην ἐν Πνεύματι ἐν τῇ Κυριακῇ ἡμέρᾳ καὶ ἤκουσα φωνὴν ὀπίσω μου μεγάλην ὡς σάλπιγγος» (Ἄπ. 1,10)

Περίοδος Δ' - Ἔτος ΙΗ'
Φλώρινα - ἀριθμ. φύλλου 749²

Κυρ. Τελώνου & Φαρισαίου (Λουκ. 18,10-14)
24 Φεβρουαρίου 2013 (2001)

Συντάκτης (†) ἐπίσκοπος
Αὐγουστῖνος Ν. Καντιώτης

Σύγχρονοι ὑπερήφανοι

«Πᾶς ὁ ὑψῶν ἐαυτὸν ταπεινωθήσεται» (Λουκ. 18,14)

Σήμερα, ἀγαπητοί μου, ἀρχίζει τὸ **Τριῶδιο**. Ἀρχίζει μὲ τὴ φωνὴ τοῦ Τελώνου «Ὁ Θεός, ἰλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ» (Λουκ. 18,13). Τὸ Τριῶδιο λέει σὲ ὅλους μας σήμερα: Ἄνθρωποι **ὑπερήφανοι, ταπεινωθήτε**. Μᾶς παρουσιάζει τὴν παραβολὴ τοῦ τελώνου καὶ τοῦ φαρισαίου, ποὺ εἶνε σὲ ὅλους μας γνωστή.

Σήμερα, ἀκόμη ἀπλούστερα, τὸ Τριῶδιο μᾶς δείχνει **δύο δρόμους** καὶ μᾶς ἀφήνει νὰ ἐκλέξουμε. Ὁ ἓνας δρόμος ὀδηγεῖ στὸ γκρεμό, ὁ ἄλλος στὸν οὐρανό. Ὁ ἓνας δρόμος εἶνε τοῦ διαβόλου, ὁ ἄλλος εἶνε τοῦ Θεοῦ. Ποιοὶ εἶνε αὐτοὶ οἱ δρόμοι; Ὁ ἓνας δρόμος εἶνε τῆς ὑπερηφανείας, καὶ ὁ ἄλλος εἶνε τῆς ταπεινώσεως. Ὑπερηφάνεια – ταπεινώσεις, δύο δρόμοι τῆς ζωῆς. Ποιὸν ἀκολουθοῦμε; Τὸν πρῶτο δρόμο, τῆς ὑπερηφανείας, ἀκολούθησε ὁ φαρισαῖος· τὸ δεύτερο δρόμο, τῆς ταπεινώσεως, ἀκολούθησε ὁ τελώνης.

Σήμερα ἡ **ταπεινώσι** εἶνε σπάνιο πρᾶγμα. Εὐκολώτερο εἶνε νὰ βρῆς στὸν κόσμο διαμάντι, παρά νὰ βρῆς ταπεινὸ ἄνθρωπο, ταπεινὴ γυναῖκα, ταπεινὸ ἄντρα καὶ ταπεινὸ ἀκόμη παιδί. Ζοῦμε σὲ αἰῶνα ὑπερηφανείας.

Γι' αὐτὸ θὰ μοῦ ἐπιτρέψετε γιὰ τὴν **ὑπερηφάνεια** νὰ πῶ λίγα λόγια. Δὲν θέλω σήμερα νὰ σᾶς πῶ, ὅτι ἡ ὑπερηφάνεια εἶνε ἡ κορυφαία ἁμαρτία, ἐκείνη ποὺ γκρέμισε τὸν πρῶτο ἀρχάγγελο ἀπὸ τὰ οὐράνια καὶ τὸν ἔκανε διάβολο. Δὲν θέλω ἀκόμα νὰ σᾶς δείξω, ὅτι ἡ ὑπερηφάνεια εἶνε ἡ ἁμαρτία ἐκείνη ποὺ κλείνει τὴν πόρτα τοῦ οὐρανοῦ διὰ παντὸς κι ὅτι κανένας ὑπερήφανος δὲν θὰ διαβῆ τὴν πόρτα τοῦ παραδείσου. Θὰ σᾶς μιλήσω κάπως χαμηλότερα, κάπως ὑλικώτερα, μὲ τὴ γλῶσσα τὴν κοινωνικὴ. Θὰ σᾶς πῶ, ὅτι ἡ ὑπερηφάνεια δὲν ἔχει συνέπειες μόνο στὴν ἄλλη ζωὴ, στὴν ὁποία πιστεύουμε ἀκράδαντα οἱ

Χριστιανοί, ἀλλὰ **ἔχει συνέπειες καὶ ἐδῶ στὴν ἐπίγειο ζωὴ**· ὅτι ἡ ὑπερηφάνεια εἶνε διάλυσι, στοιχεῖο διαλυτικό, καταστρεπτικό, ὄλεθρος, καὶ γιὰ τὰ ἄτομα καὶ γιὰ τὶς οἰκογένειες καὶ γιὰ τὰ ἔθνη.

* * *

Μεγάλο θέμα ἀνοίγουμε, ἀγαπητοί μου, πέλαγος εἶνε. Θὰ σᾶς παρουσιάσω σύντομα μερικοὺς **τύπους** συγχρόνων ὑπερηφάνων. Ὑπερηφάνων, ποὺ δὲν καυχῶνται γιὰ ἀρετές, ὅπως ὁ φαρισαῖος, ἀλλὰ καυχῶνται γιὰ πολὺ κατώτερα πράγματα. Ποιὰ εἶν' αὐτά;

● Ἄν θέλετε νὰ δῆτε τὸν ὑπερήφανο ἄνθρωπο, θὰ τὸν δῆτε πρῶτα - πρῶτα μέσα στὸ σπίτι· εἶνε τὸ **παιδί**, ὁ μικρὸς φαρισαῖος. Τὸ ἔντυσαν ἢ μάνα κι ὁ πατέρας μὲ τὰ καλύτερα ρούχα, τοῦ ἔδωσαν λεφτὰ στὸ χέρι... Αὐτὰ ὅμως θὰ τὸ καταστρέψουν· καὶ οἱ γονεῖς θὰ πληρώσουν μὲ τόκο καὶ ἐπιτόκιο τὴν ὑπερηφάνεια, ποὺ τὸ φορτώνουν.

● Κάποιος ἄλλος, ποὺ ἔμαθε λίγα γράμματα καὶ πῆρε ἓνα χαρτί, τὸν βλέπεις, ὅταν πηγαίνει στὸ χωριό του, δὲν καταδέχεται νὰ βοηθήσῃ τὸν πατέρα του. Νομίζει πῶς θὰ πέση ἢ ἀξιοπρέπειά του. Μένει ὀκνηρός. Ἐνῶ σὲ ἄλλες χῶρες τὰ παιδιά βοηθοῦν τοὺς γονεῖς, ἐδῶ ὁ ὑπερήφανος **νέος** δὲν θέλει νὰ ἐργασθῆ.

● Βλέπεις τὸν ἄλλο, τὸν **ῥιμο**, νὰ μεταχειρίζεται ὅλα τὰ ἄτιμα μέσα, γιὰ ν' ἀνεβῆ στὴν ἐξουσία. Χωρὶς πραγματικὴ ἀξία καταλαμβάνει τὰ πιὸ μεγάλα ἀξιώματα. Κι ὅταν γίνῃ μεγάλος, δὲν σκέπτεται πῶς νὰ ὑπηρετήσῃ τὸ λαό, ἀλλὰ μέρα - νύχτα προσπαθεῖ νὰ προβάλῃ τὸν ἑαυτό του, τὸ ἐγώ του, τὸ ὑπερήφανο τὸ ἐωσφορικὸ τὸ φαρισαϊκὸ ἐγώ του.

● Νά κ' ἓνα **κορίτσι**, ποὺ τῆς πέρασε ἀπ' τὸ μυαλὸ ἢ ἰδέα πῶς εἶνε κάποια καλλονή, κάποιος ἐξαιρετικὸ ταλέντο. Τὴ βλέπεις νὰ πη-

γαίνη στο σχολείο και να μαθαίνει μερικά γράμματα, να πηγαίνει στο ψάδειο και να μαθαίνει να παίζει βιολί ή να τραγουδάει, κι αμέσως αυτή ξεχωρίζει από τις άλλες, και νομίζει πως είναι σπουδαία. Τη ζητούν σε γάμο νέοι άξιοι για οικογένεια, εργατικοί και υγιείς και ρωμαλέοι, κι αυτή τους κλείνει την πόρτα και περιμένει να 'ρθη το πριγκιπόπουλο απ' τον ουρανό. Κ' επειδή το πριγκιπόπουλο δεν έρχεται, τη βλέπεις και μαραίνεται, και καταστρέφεται: καταντᾶ γεροντοκόρη. Και κοντά σ' αυτήν υποφέρουν ή μάνα, ο πατέρας, ὅλη ή οικογένεια. Ἐνῶ ή ταπεινή κόρη τῆς γειτονιάς, που δεν ἔχει τέτοιες υπερήφανες ιδέες, παίρνει ἕνα φτωχαδάκι εὐλογημένο, ἕνα ἐργατικό παιδί, και ζοῦν μιὰ ζωὴ εὐτυχισμένη, και θεμελιώνουν σπίτι μὲ βάσι τὴν ταπείνωσι, κι ἀπὸ τὸ σπίτι αὐτὸ βγαίνουν παιδιὰ που θὰ τιμήσουν και θὰ εὐφράνουν τοὺς γονεῖς.

Ἡ υπερηφάνεια, λοιπόν, δὲν εἶνε μόνο αὐτὴ που κλείνει τὴν πόρτα τοῦ παραδείσου: εἶνε κι αὐτὴ που σκορπᾶ τὴ **δυστυχία** ἐδῶ στὴ γῆ. Ἄλλοίμονο στὰ σπίτια που ἔχουν υπερήφανους γονεῖς, παιδιὰ, κόρες.

Ἀλλά, ἀδελφοί μου, ἡ **υπερηφάνεια** δὲν εἶνε μόνο μέσα στο σπίτι: **εἶνε παντοῦ**. Ὑπερηφανεύονται οἱ ἐργάτες, υπερηφανεύονται οἱ ἐργοστασιάρχες, υπερηφανεύονται οἱ κεφαλαιοῦχοι, υπερηφανεύονται οἱ ἀξιωματοῦχοι, υπερηφανεύονται οἱ ἡγεμόνες και οἱ βασιλεῖς, υπερηφανεύονται περισσότερο ἀπ' ὅλους σήμερα οἱ ἐπιστήμονες: αὐτοὶ καυχῶνται, ὅτι ή ἐπιστήμη θὰ κατορθώση τὰ πάντα.

Οἱ σημερινοὶ ἄνθρωποι μοιάζουν μ' ἐκείνους που μετὰ τὸν κατακλισμὸ προσπάθησαν νὰ χτίσουν κάποιο **πύργο** ὑψηλό, και ξαφνικὰ τὸ ἔργο διεκόπη. Ὁ πύργος ἐκεῖνος ἔμεινε ἔτσι, γιατί ἔγινε σύγχυσι γλωσσῶν, κι αὐτοὶ σκορπίστηκαν. Ἡ γενεά μας ἔχει τόσο ὑπερηφανευθῆ και ἀπομακρυνθῆ ἀπὸ τὸ Θεό, ἔγινε ἀποστάτις: γι' αὐτὸ ὑπάρχει φόβος ὁ πύργος τῆς, αὐτὸς ὁ **πολιτισμός**, νὰ κατακρημνισθῆ, και νὰ ἐφαρμοσθῆ γιὰ ἄλλη μιὰ φορὰ τὸ «*Πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, ὁ δὲ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται*» (Λουκ. 18,14). Τὰ λόγια τοῦ Κυρίου μας εἶνε αἰώνια.

Γιὰ στάσου, υπερήφανε ἄνθρωπε. Δὲ μοῦ λές, σὲ παρακαλῶ, εἶσαι πλούσιος σὰν τὸν Ἀβραάμ; εἶσαι ἔνδοξος σὰν τὸ Δαυῖδ; εἶσαι σοφὸς σὰν τὸ Σολομῶντα; Ἔ, ἄκουσε λοιπὸν αὐτούς, που ἔφθασαν πολὺ ψηλά, πῶς ἐκφράζονται γιὰ τὴ **σμικρότητα και ἐλεεινότητα τοῦ ἀνθρωπίνου βίου**. Ὁ μὲν Ἀβραάμ λέει: «*Ἐγὼ εἰμι γῆ και σποδός*»· ἐγώ, λέει, Κύριε, εἶμαι

μιὰ φούχτα στάχτη (Γέν. 18,27). Ὁ Δαυῖδ λέει αὐτὸ που ψάλλει ἡ Ἐκκλησία, ὅτι «*ὡς ἄνθος μαραίνεται και ὡς ὄναρ παρέρχεται και διαλύεται πᾶς ἄνθρωπος*»· κάθε ἄνθρωπος μαραίνεται σὰν τὸ λουλούδι και σβήνει σὰν τὸ ὄνειρο (πρβλ. Ψαλμ. 89,5-6). Καὶ ὁ Σολομῶν, στο τέλος τῆς ζωῆς του, ἔγραψε κάτι που εἶνε τὸ συμπέρασμα τῆς πείρας τοῦ ἀνθρώπου: «*Ματαιότης ματαιότητων, τὰ πάντα ματαιότης*», ὅλα εἶνε μάταια (Ἐκκλ. 1,2).

Νὰ λοιπὸν τί εἶσαι, ἄνθρωπε: ἕνα σκουλήκι που σέρνεται κάτω στὴ γῆ. Μὰ ἐγώ, θὰ πῆς, δὲν καυχῶμαι γιὰ πλοῦτη: ἐγώ καυχῶμαι γιὰ τὶς **ἀρετές** μου, τὶς προσευχές, τὶς ἐλεημοσύνες, τὴν εὐλάβεια, τὴν ἀγιότητά μου.

Γιὰ ἔλα νὰ σὲ δῶ ποιός εἶσαι. Ὅσο ψηλὰ κι ἂν ἔφτασες, ποτέ δὲν μπορείς νὰ φτάσης τὴν Παναγία μας, που εἶνε ἡ «*ὑψηλοτέρα τῶν οὐρανῶν*». Καὶ ὅμως ἡ Παναγία εἶχε φρόνημα ταπεινὸ και ἔλεγε: «*Ἐπέβλεψεν (ὁ Κύριος) ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν τῆς δούλης αὐτοῦ*» (Λουκ. 1,48). Ὅσο ἅγιος και θαυματουργὸς κι ἂν εἶσαι, δὲν μπορείς ποτέ νὰ φτάσης τὸν ἀπόστολο Παῦλο, που ἔφτασε μέχρι τρίτου οὐρανοῦ. Καὶ ὅμως ὁ ἀπόστολος Παῦλος, που ζοῦσε τὸ Χριστὸ και ἔλεγε «*Ζῶ οὐκέτι ἐγώ, ζῆ δὲ ἐν ἐμοὶ Χριστός*» (Γαλ. 2,20), ἔλεγε και ὅτι «*Χριστὸς Ἰησοῦς ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον ἁμαρτωλοὺς σῶσαι, ὧν πρῶτός εἰμι ἐγώ*» (Α' Τιμ. 1,15).

* * *

Ἀδελφοί μου, τὸ συμπέρασμα: Ὅχι τὸ δρόμο τῆς υπερηφάνειας, που βάδισε ὁ ἐωσφόρος, που βάδισε ὁ φαρισαῖος, και καταστράφηκαν: ὅλοι **νὰ βαδίσουμε τὸ δρόμο τῆς ταπεινώσεως**, τὸ δρόμο που βάδισε ὁ Τελώνης μὲ τὸ «*Ἰλάσθητί μοι...*» (Λουκ. 18,13), τὸ δρόμο που βάδισε ὁ πρᾶος και ταπεινὸς Ἰησοῦς. Αὐτὸ τὸ δρόμο νὰ βαδίσουμε.

Ἄς φωνάξουμε λοιπὸν ὅλοι σήμερα τὸ «*Ἰλάσθητί μοι*» (ἔ.ἀ.). Καὶ τὴν ἄλλη Κυριακή, μαζί μὲ τὸν Ἄσωτο, νὰ φωνάξουμε τὸ «*Ἡμαρτον*» (Λουκ. 15,21). Καὶ προχωρώντας νὰ περάσουμε τὰ σκαλιὰ ὅλα τοῦ Τριωδίου και τῆς Μεγάλῆς Τεσσαρακοστῆς, νὰ φτάσουμε στὴ Μεγάλῃ Παρασκευῇ και νὰ ποῦμε μαζί μὲ τὸ ληστή τὸ «*Μνήσθητί μου, Κύριε*» (Λουκ. 23,42). Καὶ τέλος νὰ φτάσουμε στὴν ἔνδοξο ἀνάστασι τοῦ Κυρίου και νὰ ποῦμε: «*Τὴν ἀνάστασίν σου, Χριστέ Σωτήρ, ἄγγελοι ὑμνοῦσιν ἐν οὐρανοῖς και ἡμᾶς τοὺς ἐπὶ γῆς καταξίωσον ἐν καρτῇ καρδίᾳ Σὲ δοξάζειν*» (παννυχ. Ἀναστ.).

(†) **ἐπίσκοπος Αὐγουστῖνος**

(ἱ. ναὸς Ἁγίου Ἀθανασίου Θησείου Ἀθηνῶν
29-1-1961)

ἐ(πανε)πιλογή, ἀπομαγνητοφώνησις (μοναχὴ Νεκταρία;) (ἀνα)στοιχειοθεσία (μοναχὴ Ἀλεξία;), ἀντιπαραβολὴ μὲ τὴν κασσέττα, ἀ' διορθώσεις (Δέσποινα Μιχμίζου;) τῆς ἱ. μονῆς ἁγίου Αὐγουστίνου Φλωρίνης

παρατήρησις: λόγω ὀφθαλμικῆς παθήσεως τοῦ παπα-Λαυρεντίου ἀνατυπώνεται (μὲ ἀναστοιχειοθεσία, λόγω ἀλλαγῆς ἐν τῷ μεταξὺ τοῦ προγράμματος X-Press ἀπὸ 4 σὲ 8,5 καὶ ἀλλαγῆς τῶν γραμματοσειρῶν ἀπὸ τὶς παλαιᾶς σὲ Unicod) γιὰ νὰ ἀποθηκευθῆ στὸ ἀρχεῖο στὸ τρέχον σύστημα καὶ ν' ἀντικαταστήσῃ τὴν πρώτη ἔκδοσι.

(ἀνα)σελιδοποίησις: 14 Ἰανουαρίου 2013

Ἀπομαγνητοφωνημένη ὁμιλία, ἡ ὁποία ἐγίνε στὸν ἱ. ναὸ Ἁγ. Ἀθανασίου Θησείου - Ἀθηνῶν τὴν 29-1-1961. Καταγραφή καὶ σύντμησις 4-2-2001, ἐπανεκδόσις μὲ νέο τίτλο 14-1-2013.